

AFGRÆSNING MED FÅR, KREATURER OG HESTE OG DEN NØDVENDIGE PARASITBEKÆMPELSE

Areal, der bør fraegnes for at undgå smitte med ikter.

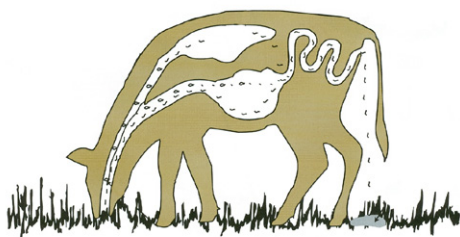
10 folde til 1. ganggræssende kvier/kalve.

I projektet Effektive afgræsningssystemer med forskellige dyrearter har vi blandt andet set på, om vi ved hjælp af samgræsning eller efterfølgende afgræsning med først den ene dyreart og derefter en anden, kan undgå infektion med parasitter. Eller i det mindste begrænse den til et rimeligt niveau. Lige nu ser vi flere fordele end ulemper ved samgræsning.

Kun unge malkekvægskalve og lam deler en enkelt løbetarmorm, Nematodirus Battus. Små kalve benyttes sjældent til naturafgræsning, så det burde ikke være et problem. Fordelen ved at have både får og kreaturer i turnus, er større reduktion af antallet af parasitter.

Desuden har vi sat fokus på, hvordan vi f.eks. undgår infektion med leverikter i de våde arealer og lungeorm på andre arealer. I arket har vi prøvet at samle de vigtigste punkter, der skal til for at opnå en god afgræsning både af sædskifte og naturarealer. Vi har ønsket at sætte fokus på, at dyrene har det godt og opnår en tilfredsstillende tilvækst i afgræsningssæsonen.

Lungeorms livscyklus

LUNGEORM

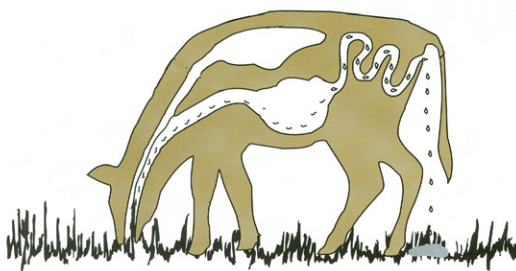
Hvad skal du altid huske hvis lungeorm skal forebygges:

1. De kreaturer (førstegangsgæssende), der er ude for første gang, skal gå sammen på et areal, der ikke har været afgræsset tidligere i sæsonen eller sidste år og ikke er blevet tilført gylle i foråret.
2. Husk, at vi ønsker, at dyrene skal udvikle naturlig immunitet ved at få en lille smitte, men ikke en massiv smitte
3. Foldskitte, til et areal der ikke har været afgræsset tidligere i samme sæson. Foldskitte minimum hver 3. uge, til et areal med et godt bid. Samtidig skal marken, der afgræsses ikke bides for langt ned inden dyrene flyttes. Græssets højde bør ikke være kortere end 6 cm (betydning for efterfølgende genvækst).
4. Husk, hvis du ikke har haft lungeorme smitten inde i din besætning, kan du være uheldig at indkøbe smitten med kreaturer fra besætninger, som har smitten.
5. Pilobilus svampen springer i kokassen og spreder laverne adskillige meter (mindst 2 m) væk fra kokassen
6. Cyklus varer kun 8 dage, hvorfor foldskitte ofte er vigtig.

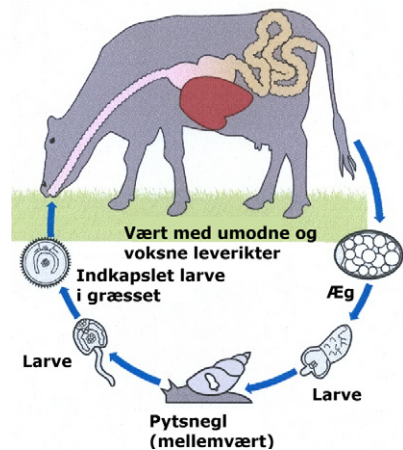

Får som naturplejere.

Løbe-tarmorms livscyklus

Cyklus for leverikter

LØBE-TARMORM HOS FÅR OG KREATURER

1. Førstegangs-græssende kvier og får med lam skal gå sammen på areal, der ikke har været afgræsset tidligere i sæsonen eller sidste år, og ikke er blevet tilført gylle i foråret
2. Husk, at vi ønsker, at dyrene skal udvikle naturlig immunitet ved at få en lille smitte, men ikke en massiv smitte. Det gælder både får og kreaturer.
3. Foldskifte, til et areal der ikke har været afgræsset tidligere i samme sæson. Foldskifte minimum hver 3. uge, til et areal med et godt bid. Samtidig skal marken, der afgræsses, ikke bides for langt ned inden dyrene flyttes. Græssets højde bør ikke være kortere end 6 cm (betydning for efterfølgende genvækst). Får/lam afgræsser mellem 4 og 7 cm - altså lidt kortere end kvæg, hvis der er tilpas bid.
4. Løbetarmorm; udvikling fra æg til larve tager mindst 2 uger i græsset. Larver kommer op i ca 2,5 cm's højde, derfor er det ekstremt vigtigt, at de førstegangsgræssende ikke æder græsset for langt ned. Udviklingen i dyret tager ca. 18 dage.

ORMEMIDDELRESISTENS, KVÆG

Brug af Ivomec pour-on og Fenbendazol bolus mod lungeorm bidrager til udvikling af ormemiddelresistens, da der er aktivt ormemiddel i dyr og omgivelser i lang tid. Derfor opformeres de orm, der tåler orme-midlerne. Insekter, jordnematoder og andet kan ikke nedbryde gødningsklatter i måneder efter, fordi der er rester af medicinen i kokasserne efter dyrenes behandling.

LEVERIKTER

1. Der må ikke bindes dyr ud med leverikter. Behandling skal foretages i vinterperioden med et middel som passer til tidspunktet. Det kan være nødvendigt at bruge et specifikt middel, hvis der er et massivt smittetryk i besætningen (brug slagtefund eller slagteri-afregning hver gang).
2. Drikkevand - det anbefales altid et drikkekar med brøndvand.
3. Hegn altid problematiske områder fra senest i august eller når vejrliget er problematisk, og der begynder at stå vandpytter inde på markerne.
4. Find pytsneglens (mellemværtens) levesteder og hegn disse arealer fra, så smitten ikke overføres via larver til dyrene (alle pattedyr).

Pytsnegle.

Leverikter på lever.

Projektet har fået støtte fra Fonden for Økologisk Jordbrug og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

YDERLIGERE INFORMATION

Projektleder Kirstine Lauridsen,
Økologisk Landsforening, kl@okologi.dk
Se også andet materiale fra projektet: www.okologi.dk.

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne